

Verordening aanwijzing interferentiegebied Bodemenergiesystemen gemeente Bunnik

De raad van de gemeente Bunnik,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van datum 12 november 2024

Gelet op artikelen 121 en 147 Gemeentewet en de artikelen 2.2a, zesde lid en 2.2b Besluit omgevingsrecht (Bor);

BESLUIT:

vast te stellen de Verordening aanwijzing interferentiegebied Bodemenergiesystemen gemeente Bunnik

Artikel 1 Begripsomschrijving

In deze verordening en de toelichting wordt verstaan onder:

- gesloten bodemenergiesysteem: een installatie waarmee gebruik wordt gemaakt van de bodem voor de levering van warmte of koude voor verwarming of koeling van gebouwen of installaties/ apparatuur, door middel van een gesloten circuit van zich in de bodem bevindende leidingen, met inbegrip van een bijbehorende warmtepomp circulatiepomp en regeneratievoorziening voor zover aanwezig;
- open bodemenergiesysteem: installatie waarmee gebruik wordt gemaakt van de bodem voor de levering van warmte of koude voor de verwarming of koeling van gebouwen of installaties/ apparatuur door grondwater te onttrekken en na gebruik in de bodem terug te brengen, met inbegrip van een bijbehorende warmtepomp circulatiepomp en regeneratievoorziening voor zover aanwezig;
- interferentiegebied: een of meerdere gebieden binnen de gemeente Bunnik waarin ordening van bodemenergiesystemen wenselijk is met het oog op het voorkomen van negatieve onderlinge beïnvloeding van meerdere bodemenergiesystemen of anderszins ter bevordering van het doelmatig gebruik van bodemenergie;
- eerste watervoerende pakket (1^e wvp): de eerste watervoerende laag in de ondergrond bestaande uit zandpakket afgewisseld met kleilaagjes, dat zich bevindt vanaf 5 meter minus maaiveld tot een diepte van ongeveer 50 meter minus maaiveld alwaar een dik en dicht kleipakket begint. Aan de oostelijke kant van de gemeente is geen duidelijke afscheiding tussen het 1^e wvp en het 2^e wvp.
- College: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Bunnik

Artikel 2 Aanwijzing interferentiegebied

Ter voorkoming van interferentie tussen gesloten (en tussen gesloten en open) bodemenergiesystemen onderling of anderszins ter bevordering van een doelmatig gebruik van bodemenergie, worden de omkaderde gebieden op bijlage A aangewezen als interferentiegebied in de zin van artikel 2.2b, zesde lid Besluit omgevingsrecht.

Artikel 3 Wijzigingsbevoegdheid interferentiegebieden

Het college oefent namens de raad de bevoegdheid uit om de grenzen van een interferentiegebied te wijzigen indien het college van oordeel is dat dit ter voorkoming van interferentie tussen gesloten en tussen gesloten en

open bodemenergiesystemen onderling of anderszins ter bevordering van een doelmatig gebruik van bodemenergie nodig is. Over deze wijziging vindt afstemming plaats met Gedeputeerde Staten van Utrecht.

Artikel 4 Bodemenergieplan

Als het college een bodemenergieplan heeft vastgesteld, betreft hij dit bij de beoordeling van een aanvraag om een omgevingsvergunning voor het installeren van een bodemenergiesysteem in het referentiegebied.

Artikel 5

Het college kan nadere regels vaststellen houdende indieningsvereisten voor een vergunningaanvraag voor het installeren van een bodemenergiesysteem in het interferentiegebied.

Artikel 6 Overgangsrecht

Op een melding of aanvraag om vergunning, ingediend voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening, is deze Verordening niet van toepassing.

Artikel 7 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de dag na die waarop zij is bekendgemaakt.

Artikel 8 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening aanwijzing interferentiegebied Bodemenergiesystemen gemeente Bunnik.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad, gehouden op 12 november 2024

De griffier,

De burgemeester,

BIJLAGE A, BEHOREND BIJ VERORDENING INTERFERENTIEGEBIEDEN BODEMENERGIESYSTEMEN GEMEENTE Bunnik

Kaart aanwijzing interferentiegebied bodemenergiesystemen

Figuur 1 Plankaart interferentiegebied Kersenweide, Odijk West (Bunnik), voor individuele kavellnummers wordt verwezen naar bijlage "GHNL_220980_Odijk_West_Kavelnummering.pdf"

Toelichting

Algemeen

De verordening aanwijzing interferentiegebied bodemenergiesystemen (hierna: deze verordening) richt zich op één specifiek ondergronds belang: het meest doelmatige gebruik van bodemenergie, de opslag van warmte en koude in de bodem, bevorderen. Door een betere ordening van de ondergrond kunnen in een interferentiegebied meer bodemenergiesystemen worden geïnstalleerd, zonder dat ze elkaar onderling beïnvloeden en hierdoor afbreuk doen aan het verwachte energierendement. Daarvoor is van belang dat de gemeente regulerend kan opereren met het vergunningeninstrumentarium. Voor het installeren van een gesloten bodemenergiesysteem met een vermogen groter dan 70 kW bestaat deze vergunningplicht al op grond van de Wet algemene bepalingen milieubeheer en -later- de Omgevingswet. Het installeren van een gesloten bodemenergiesysteem met een vermogen kleiner dan 70 kW is alleen vergunningplichtig als dit is gelegen in een door de raad bij verordening aan te wijzen interferentiegebied (artikel 2.2a lid 6 Besluit omgevingsrecht). Deze verordening zorgt ervoor dat het gebied De Kersenweide in Odijk als interferentiegebied wordt aangewezen, zodat kleine gesloten bodemenergiesystemen die daarbinnen worden geïnstalleerd, onder de vergunningplicht van de Wet algemene bepalingen milieubeheer vallen. Daardoor is het college beter in staat om de bodemenergiesystemen in dat gebied te reguleren.

Reikwijdte van deze verordening

Deze verordening heeft betrekking op de aanwijzing van één interferentiegebied. Uit artikel 2.2b van het Besluit omgevingsrecht (Bor) blijkt dat een interferentiegebied moet worden aangewezen bij verordening. Als de gemeente nu al meer dan één interferentiegebied op het oog had, dan konden bij deze verordening meerdere interferentiegebieden worden aangewezen. Dat is echter niet het geval. Het enige gebied is de nieuwe woonwijk 'de Kersenweide' zoals aangegeven op de kaart van het aangewezen gebied. Voor eventuele volgende interferentiegebieden moet een nieuwe verordening worden vastgesteld. Het is echter niet de verwachting dat er nog een interferentiegebied moet worden aangewezen voordat de Omgevingswet van toepassing wordt. Als de Omgevingswet van toepassing is, worden de interferentiegebieden vastgesteld bij het Omgevingsplan. Ook dan is de raad het bevoegde bestuursorgaan.

Wat zijn bodemenergiesystemen?

Bodemenergiesystemen maken voor de verwarming en koeling van gebouwen gebruik van de warmte en koude die in de bodem is opgeslagen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen open en gesloten bodemenergiesystemen. Bij open bodemenergiesystemen wordt 's zomers relatief koud grondwater uit de koudwaterbron of -bel onttrokken om daarmee gebouwen te koelen. Na opwarming in het gebouw wordt de warmte terug in de bodem gebracht in de warmwaterbron (of -bel). 's Winters wordt relatief warm gebleven grondwater uit de warmwaterbron onttrokken om daarmee gebouwen te verwarmen. Na afkoeling door afgifte van warmte in het gebouw wordt de koude in de bodem teruggebracht in de koudwaterbron en begint de cyclus opnieuw. Open bodemenergiesystemen kunnen ook alleen voor verwarming of alleen voor koeling worden gebruikt. Bij gesloten bodemenergiesystemen wordt water met glycol (antivries) in veelal verticale buizen door de bodem geleid, zonder dat het in direct contact met het grondwater komt. Bij gesloten systemen is geen sprake van verplaatsing van grondwater.

Waarom wijzen wij dit interferentiegebied aan?

Door de vergunningplicht in een bodeminterferentiegebied kunnen door een betere ordening van de ondergrond in een interferentiegebied meer bodemenergiesystemen worden gerealiseerd, zonder dat ze onderling interfereren en hierdoor afbreuk doen aan het verwachte energierendement. Daarnaast maken de bestaande ordeningsregels het mogelijk bescherming te bieden aan grote collectieve, meer efficiënte bodemenergiesystemen. Dergelijke systemen hebben vaak een lange voorbereidingstijd en kunnen belemmerd worden door kleine snelle initiatieven omdat zonder ordeningsregels geldt: 'Wie het eerst komt, het eerst pompt'. Doel is ook dat latere initiatieven evenveel kans krijgen gebruik te maken van bodemenergie dan eerder gerealiseerde initiatieven.

Wat zijn de gevolgen van het aanwijzen van het interferentiegebied?

Het rechtsgevolg van het aanwijzen van interferentiegebieden is dat een Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (Obm) verplicht wordt voor het installeren van een klein gesloten bodemenergiesysteem als het binnen het interferentiegebied ligt. Buiten het interferentiegebied en voor grote systemen veranderen de procedures en regels niet (zie de hiernavolgende tabel, alleen verandering voor de twee vetgedrukte categorieën).

Onveranderd blijft dat buiten interferentiegebieden voor het realiseren van grote gesloten bodemenergiesystemen (meer dan 70

kW) nu al een vergunningplicht geldt, op grond van artikel 2.2a lid 6 van het Besluit omgevingsrecht, en dat voor kleine gesloten systemen (minder dan 70kW) buiten een bodemreferentiegebied een meldingsplicht geldt op grond van artikel 1.21a van het Activiteitenbesluit milieubeheer dan wel artikel 1.10a van het Besluit lozen buiten inrichtingen. Voor open bodemenergiesystemen wordt interferentie meegenomen bij de verlening van de Watervergunning krachtens artikel 6.4, eerste lid, onder b, van de Waterwet. In de Watervergunning kan rekening worden gehouden met het voorkomen van negatieve interferentie en het bevorderen van een doelmatig gebruik van bodemenergie.

Een gesloten bodemenergiesysteem mag op grond van de algemene regels in het Activiteitenbesluit milieubeheer en het Besluit lozen buiten inrichtingen, niet tot zodanige interferentie met eerder geïnstalleerde bodemenergiesystemen leiden, dat het doelmatig functioneren van een van de desbetreffende systemen kan worden geschaad (zie art. 3.16m van het Activiteitenbesluit milieubeheer en art. 3a.7 van het Besluit lozen buiten inrichtingen). De vergunningplicht -procedure geeft de mogelijkheid om de toestemming voor het plaatsen van een bodemenergiesysteem te weigeren, indien aannemelijk is dat aan dit voorschrift niet zal worden voldaan (zie artikel 5.13b, negende lid van het Besluit omgevingsrecht).

Voor wie gelden de regels?

In onderstaande tabel is ter verduidelijking de structuur van de rijksregelgeving rond bodemenergiesystemen weergegeven. De regeling voor bodemenergiesystemen is door het Rijk geïntegreerd in de diverse omgevingsrecht-regelingen. Daarmee is bereikt dat degene voor wie de regels gelden, voor zijn activiteit in beginsel maar met één regeling te maken heeft (zie het Besluit van 25 maart 2013 in verband met regels inzake bodemenergiesystemen, Staatsblad 2013, nr. 112).

	Klein gesloten energiesysteem (vermogen <70 kW)	Groot gesloten energiesysteem (vermogen ≥ 70 kW)	Open energiesysteem (bevoegd gezag provincie)
Buiten inrichting			Instructievoorschriften, die door het bevoegd gezag worden overgenomen of uitgewerkt in de watervergunning op grond van artikel 6.4, eerste lid, onder b, van de Waterwet.
Buiten interferentiegebied	Besluit lozen buiten inrichtingen	Besluit lozen buiten inrichtingen +Obm	
Binnen interferentiegebied	Besluit lozen buiten inrichtingen +Obm als gevolg van verordening aanwijzing interferentiegebied als bedoeld in art. 1	Besluit lozen buiten inrichtingen +Obm	
Binnen inrichting			
Buiten interferentiegebied	Activiteitenbesluit milieubeheer	Activiteitenbesluit milieubeheer + Obm	
Binnen interferentiegebied	Activiteitenbesluit milieubeheer +Obm, als gevolg van verordening aanwijzing interferentiegebied als bedoeld in art. 1	Activiteitenbesluit milieubeheer + Obm	
Overige situaties			
Grondwaterbeschermingsgebied	Naast bovenstaande regelgeving is de provinciale milieuverordening van toepassing.		
Andere bijzondere functies en waarden van de bodem	Naast bovenstaande regelgeving kan de provinciale milieuverordening of andere specifieke regelgeving (zoals de Natuurbeschermingswet 1998 of de Monumentenwet 1988) van toepassing zijn		

Relatie van de verordening met de Omgevingswet.

Overschakelingsrecht regelt dat deze verordening blijft gelden totdat de regels in die verordening zijn omgezet naar het nieuwe stelsel van de Omgevingswet. Het omzetten van die regels kan tot uiterlijk 2029 (Artikel 8.2.11 Invoeringsbesluit). Dit vraagt om actieve omzetting door bevoegd gezag. Omzetting betekent dat regels moeten worden opgenomen in het omgevingsplan. Bij de omzetting van die regels kan ook nieuw beleid worden betrokken.

Voor meer achtergrondinformatie over bodemenergiesystemen zie:

<https://soilpedia.nl/Bikiviki%20documenten/SKB%20Cahiers/Bodemenergie.pdf>

Toelichting Artikelsgewijs

Artikel 1

Begripsomschrijving

Artikel 2

Het installeren van een gesloten bodemenergiesysteem met een bodemzijdig vermogen van 70 kW of meer is nu al vergunningplichtig. Door deze aanwijzing wordt een gesloten bodemenergiesysteem met een bodemzijdig vermogen van minder dan 70 kW dat is gelegen binnen een interferentiegebied eveneens vergunningplichtig. In de bijlage is aangegeven welk gebied wordt aangewezen.

Artikel 3

In dit artikel mandateert de raad het college om de grenzen van een bestaand interferentiegebied te wijzigen. Dit kan nodig zijn in verband met nieuwe inzichten of andere begrenzing van het woningbouwplan.

Omdat Gedeputeerde staten bevoegd gezag zijn voor de realisatie van open bodemenergiesystemen en het wijzigen van een interferentiegebied ook betrekking heeft op open bodemenergiesystemen vindt afstemming plaats met Gedeputeerde Staten.

Artikel 4

Het college kan een bodemenergieplan vaststellen. Dit plan heeft alleen juridische status voor zover in dat plan beleidsregels of nadere regels op grond van deze verordening zijn opgenomen. Het plan dient als richtsnoer van de gemeente bij het beoordelen van vergunningaanvragen voor het installeren van een gesloten bodemenergiesysteem. Met beleidsregels kan het college bepalen of “anderszins sprake is van een ondoelmatig gebruik van bodemenergie” zoals is omschreven in art 5.13b lid 9 Besluit omgevingsrecht. Over het vaststellen en wijzigen van bodemenergieplannen vindt afstemming plaats met Gedeputeerde Staten.

Artikel 5

Het college krijgt hier de bevoegdheid om nadere regels vast te stellen voor het indienen van een vergunningaanvraag. De vergunning wordt ingediend via het OLO (online loket voor omgevingsvergunningen). De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (en de toekomstige Omgevingswet) bevat de indieningsvereisten voor een omgevingsvergunning. Er kunnen echter specifieke voorwaarden zijn aan het indienen van een vergunning voor een vergunning als hier bedoeld. Op basis van de extra voorwaarden is zij beter in staat te bepalen of sprake is van ondoelmatig gebruik van bodemenergie.

Artikel 6

Het overgangsrecht betreft de gang van zaken bij ingediende aanvragen voor bodemenergiesysteem, dat na inwerkingtreding van deze verordening in een interferentiegebied ligt. Het kan niet zo zijn dat daarvoor nog op dat moment een vergunningplicht komt te gelden. In elk geval gelden daarvoor wel de algemene regels uit het Besluit lozen buiten inrichtingen.